

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

GIÁO TRÌNH
**LÝ THUYẾT
KIỂM TOÁN**

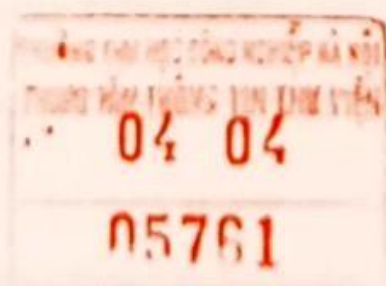
NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

Nguyễn Thị Hồng Nga (Chủ biên)
Hoàng Thị Thanh Huyền - Trần Thủy Linh
Nguyễn Thị Ngọc Lan - Cao Hồng Hạnh

GIÁO TRÌNH
**LÝ THUYẾT
KIỂM TOÁN**

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ - 2020

LỜI NÓI ĐẦU

Giảng dạy, học tập và áp dụng những kiến thức căn bản của kiểm toán vào thực tiễn là một bài toán khó nhưng đầy thú vị. Trong những thập kỷ vừa qua, ngành Kiểm toán đã phát triển không ngừng, mang lại giá trị lớn cho xã hội. Những vấn đề căn bản về kiểm toán đã được các nhà nghiên cứu không ngừng hoàn thiện, phát triển phù hợp với những yêu cầu thực tế của nghề nghiệp đặt ra. Để kiến thức về kiểm toán căn bản của giảng viên và sinh viên được cập nhật kịp thời, đáp ứng công việc giảng dạy và học tập. Bộ môn Kiểm toán - Khoa Kế toán Kiểm toán - Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội biên soạn cuốn giáo trình "Lý thuyết kiểm toán". Đây là cuốn tài liệu nền tảng để giảng viên và sinh viên tiếp tục nghiên cứu các nội dung kiểm toán thực hành chuyên sâu trong các học phần chuyên ngành tiếp theo như kiểm toán báo cáo tài chính, kiểm soát nội bộ, kiểm toán nội bộ, ...

Giáo trình Lý thuyết kiểm toán được thiết kế theo hướng trang bị cho người học những kiến thức nền tảng của kiểm toán, cụ thể gồm 8 chương như sau:

Chương 1: Những vấn đề chung của kiểm toán.

Chương 2: Kiểm toán viên và đạo đức nghề nghiệp kiểm toán.

Chương 3: Kiểm soát nội bộ.

Chương 4: Cơ sở dẫn liệu và bằng chứng kiểm toán.

Chương 5: Gian lận và nhầm lẫn.

Chương 6: Trọng yếu và rủi ro.

Chương 7: Thủ tục kiểm toán.

Chương 8: Trình tự các bước kiểm toán.

Nội dung mỗi chương được kết cấu gồm 4 phần: Mục tiêu của chương, nội dung kiến thức, kết luận chương và hệ thống câu hỏi ôn tập, bài tập. Hệ thống câu hỏi và bài tập được xây dựng đa dạng về hình thức, bao gồm: câu hỏi trắc nghiệm Đúng/Sai, câu hỏi lựa chọn phương án đúng nhất, bài tập xử lý tình huống, bài tập tính toán và giải quyết vấn đề. Các nội dung kiến thức được trình bày ngắn gọn, dễ hiểu, cập nhật những nội dung mới nhất.

Cuốn giáo trình là công trình tập thể với sự tham gia của các giảng viên của Bộ môn Kiểm toán - Khoa Kế toán Kiểm toán, bao gồm: PGS. TS. Nguyễn Thị Hồng Nga - Chủ biên, biên soạn chương 1, 4, 5, 6; TS. Hoàng Thị Thanh Huyền biên soạn chương 2; ThS. Trần Thùy Linh biên soạn chương 3; ThS. Nguyễn Thị Ngọc Lan biên soạn chương 7; ThS. Cao Hồng Hạnh biên soạn chương 8.

Chúng tôi xin chân thành cảm ơn PGS.TS. Lưu Đức Tuyên - Bộ Tài chính; PGS. TS. Đặng Ngọc Hùng, TS. Hoàng Thị Việt Hà, TS. Nguyễn Thị Xuân Hồng, ThS. Phạm Thị Hồng Diệp, ThS. Nguyễn Thị Thanh Tâm và tập thể giảng viên bộ môn Kiểm toán - Khoa Kế toán Kiểm toán - Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội đã đóng góp ý kiến cho nhóm tác giả trong quá trình biên soạn giáo trình.

Chúng tôi rất mong nhận được ý kiến góp ý của độc giả để cuốn giáo trình tiếp tục được hoàn thiện cho lần tái bản sau.

TẬP THỂ TÁC GIẢ

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	3
Chương 1: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG CỦA KIỂM TOÁN.....	9
1.1. SỰ HÌNH THÀNH VÀ PHÁT TRIỂN CỦA KIỂM TOÁN.....	9
1.2. BẢN CHẤT CỦA KIỂM TOÁN.....	16
1.2.1. Một số khái niệm về kiểm toán	16
1.2.2. Dịch vụ đảm bảo.....	19
1.3. CHỨC NĂNG CỦA KIỂM TOÁN.....	23
1.3.1. Chức năng xác minh.....	23
1.3.2. Chức năng bày tỏ ý kiến.....	25
1.4. MỤC TIÊU VÀ VAI TRÒ CỦA KIỂM TOÁN.....	25
1.4.1. Mục tiêu của kiểm toán	25
1.4.2. Vai trò của kiểm toán	27
1.5. HẠN CHẾ CỦA KIỂM TOÁN	28
1.6. PHÂN LOẠI KIỂM TOÁN	30
1.6.1. Phân loại theo mục tiêu kiểm toán	30
1.6.2. Phân loại theo chủ thể.....	31
1.7. HỆ THỐNG CHUẨN MỰC KIỂM TOÁN	36
Hệ thống câu hỏi và bài tập.....	47
Chương 2: KIỂM TOÁN VIÊN VÀ ĐẠO ĐỨC NGHỀ NGHIỆP KIỂM TOÁN.....	56
2.1. KIỂM TOÁN VIÊN.....	56
2.1.1. Đặc điểm nghề nghiệp kiểm toán.....	56
2.1.2. Kiểm toán viên	58
2.2. ĐẠO ĐỨC NGHỀ NGHIỆP KIỂM TOÁN	65
2.3. HIỆP HỘI NGHỀ NGHIỆP KIỂM TOÁN.....	70
2.3.1. Hiệp hội nghề nghiệp của kiểm toán viên độc lập.....	70
2.3.2. Hiệp hội nghề nghiệp của kiểm toán viên Nhà nước	71
2.3.3. Hiệp hội nghề nghiệp của kiểm toán nội bộ.....	72

2.4. TỔ CHỨC BỘ MÁY KIỂM TOÁN	73
2.4.1. Nguyên tắc và nhiệm vụ của tổ chức bộ máy kiểm toán	73
2.4.2. Tổ chức bộ máy kiểm toán	75
Hệ thống câu hỏi và bài tập	88
Chương 3: KIỂM SOÁT NỘI BỘ	94
3.1. KHÁI NIỆM, BẢN CHẤT CỦA KIỂM SOÁT NỘI BỘ	94
3.2. CÁC YẾU TỐ CẤU THÀNH KIỂM SOÁT NỘI BỘ	99
3.2.1. Môi trường kiểm soát	104
3.2.2. Đánh giá rủi ro	107
3.2.3. Các hoạt động kiểm soát	110
3.2.4. Thông tin và truyền thông	113
3.2.5. Hoạt động giám sát	116
3.3. MỐI QUAN HỆ CỦA KIỂM SOÁT NỘI BỘ VÀ KIỂM TOÁN	121
3.4. CÁC HẠN CHẾ CÓ HỮU CỦA KIỂM SOÁT NỘI BỘ	125
Hệ thống câu hỏi ôn tập	129
Chương 4: CƠ SỞ DẪN LIỆU VÀ BẢNG CHỨNG KIỂM TOÁN ...	137
4.1. CƠ SỞ DẪN LIỆU	137
4.1.1. Khái niệm	137
4.1.2. Các loại cơ sở dẫn liệu	138
4.2. BẢNG CHỨNG KIỂM TOÁN	142
4.2.1. Khái niệm	142
4.2.2. Phân loại bảng chứng kiểm toán	143
4.2.3. Yêu cầu của bảng chứng kiểm toán	147
4.2.4. Các phương pháp thu thập bằng chứng kiểm toán	152
Hệ thống câu hỏi và bài tập	161
Chương 5: GIAN LẬN VÀ NHÂM LẤN	170
5.1. GIAN LẬN	170
5.1.1. Khái niệm và đặc điểm của gian lận	170
5.1.2. Trách nhiệm ngăn ngừa và phát hiện gian lận của khách hàng kiểm toán và kiểm toán viên	173
5.1.3. Các điều kiện của gian lận	175

5.2. NHÂM LẤN	179
5.2.1. Khái niệm nhâm lẩn	179
5.2.2. Trách nhiệm ngân ngừa và phát hiện nhâm lẩn của khách hàng kiểm toán và kiểm toán viên.....	180
5.3. CÁC YẾU TỐ LÀM GIA TĂNG MỨC ĐỘ GIAN LẤN VÀ NHÂM LẤN	181
Hệ thống câu hỏi và bài tập.....	186
Chương 6: TRỌNG YẾU VÀ RỦI RO	197
6.1. TRỌNG YẾU.....	197
6.1.1. Khái niệm trọng yếu, mức trọng yếu, mức trọng yếu thực hiện... ..	197
6.1.2. Xét đoán tính trọng yếu	198
6.1.3. Xác định mức trọng yếu và mức trọng yếu thực hiện khi lập kế hoạch kiểm toán.....	199
6.2. RỦI RO KIỂM TOÁN.....	202
6.2.1. Các khái niệm về rủi ro	202
6.2.2. Các thành phần của rủi ro kiểm toán.....	202
6.2.3. Đánh giá rủi ro.....	209
6.2.4. Mối quan hệ giữa các loại rủi ro với bằng chứng kiểm toán.....	211
6.2.5. Mối quan hệ giữa rủi ro, trọng yếu với bằng chứng kiểm toán..	213
Hệ thống câu hỏi và bài tập.....	218
Chương 7: THỦ TỤC KIỂM TOÁN.....	226
7.1. KHÁI NIỆM THỦ TỤC KIỂM TOÁN.....	226
7.2. THỬ NGHIỆM KIỂM SOÁT.....	227
7.2.1. Thực hiện thử nghiệm kiểm soát	227
7.2.2. Lịch trình các thử nghiệm kiểm soát	233
7.2.3. Phạm vi các thử nghiệm kiểm soát.....	237

7.3. THỬ NGHIỆM CƠ BẢN	239
7.3.1. Thực hiện thủ tục phân tích cơ bản	239
7.3.2. Thực hiện thủ tục kiểm tra chi tiết.....	241
7.3.3. Lịch trình và phạm vi thực hiện các thử nghiệm cơ bản	243
Hệ thống câu hỏi và bài tập.....	248
Chương 8: TRÌNH TỰ CÁC BƯỚC KIỂM TOÁN	254
8.1. LẬP KẾ HOẠCH KIỂM TOÁN VÀ ĐÁNH GIÁ RỦI RO KIỂM TOÁN	255
8.1.1. Xem xét chấp nhận khách hàng và đánh giá rủi ro hợp đồng	256
8.1.2. Lập hợp đồng kiểm toán và lựa chọn nhóm kiểm toán	259
8.1.3. Thu thập thông tin về đơn vị được kiểm toán	259
8.1.4. Thực hiện các thủ tục phân tích sơ bộ	261
8.1.5. Đánh giá tính trọng yếu, tìm hiểu hệ thống kiểm soát nội bộ và rủi ro kiểm toán	262
8.1.6. Lập kế hoạch kiểm toán.....	264
8.2. THỰC HIỆN KIỂM TOÁN.....	270
8.2.1. Nghiên cứu đánh giá hệ thống kế toán và các quy chế kiểm soát nội bộ có liên quan đến cuộc kiểm toán.....	270
8.2.2. Kiểm toán các bộ phận của báo cáo tài chính	272
8.2.3. Phân tích đánh giá	273
8.3. KẾT THÚC KIỂM TOÁN.....	274
8.3.1. Tổng hợp kết quả kiểm toán	274
8.3.2. Lập báo cáo kiểm toán.....	275
8.3.3. Giải quyết các sự kiện sau ngày lập báo cáo kiểm toán	288
Hệ thống câu hỏi và bài tập.....	295